

דַּרְשֵׁנִי קַרְבָּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • השיעור נמסר בבית הכנסת פרי מגדים, צפת ת"ו • במוצ"ש פרשת בהר - בחוקותי, תשפ"ו

• לעילוי נשמת רבקה בת חנה ע"ה למשפחת שרעבי ת.נ.צ.ב.ה. •

רבי שמעון בר יוחאי - גדלות התורה

הגמרא במסכת שבת (לג): מספרת שכשרבי שמעון יצא מהמורה, לקח אותו חתנו [או חמיו לפי הגרסאות] ל'בִּי בְנִי' - לבית המרחץ. שם ר' פנחס ראה את הגוף של רבי שמעון כולו סדקים סדקים, ממה שהיה בתוך החול. בכה ר' פנחס והדמעות היו מלוחות ונפלו על רבי שמעון וקמצוחא ליה - היה מצער את רבי שמעון. אמר לו: "רבי, אוי לי שאני רואה אותך ככה." מה אמר לו רבי שמעון? "אוי אם לא היית רואה אותי ככה." למה? שבתחילה כשרבי שמעון בר יוחאי היה מקשה קושיה, היה מתרץ לו רבי פנחס בן יאיר שנים עשר תירוצים. עכשיו שרבי פנחס בן יאיר מקשה קושיה, רבי שמעון מתרץ לו עשרים וארבעה תירוצים.

זה רבי שמעון?! מה, באמת? אם הייתי אומר לכם עולים עכשיו למירון, מה יש שמה? יש שמה איזה צדיק מתרץ עשרים וארבעה תירוצים על קושיה אחת. היית עולה איתי יצחק, היית בא איתי לציון או לא? איזה היית בא? מי מכם היה מגיע בכלל? אני לא מבין. זה רבי שמעון?! אתה מקשה קושיה, הוא מתרץ עשרים וארבעה תירוצים. יישר כח, מי מתרגש מזה?

גילוי אליהו לעומת עמקות בתורה

אבל עכשיו תגידו את האמת, אם הייתי אומר לך, אתה רואה את האברך הזה שם יושב בפינה? זה אברך רציני, מעמיק מאוד, אם אתה מקשה קושיה הוא מתרץ לך עשרים וארבעה תירוצים. אתה רואה את האברך השני שם בצד? זה אברך שזכה לגילוי אליהו הנביא ארבע פעמים. למי היית מנשק את היד?

ברור לזה שזכה לגילוי. מה השאלה? רבי שמעון כל יום לומד עם אליהו הנביא, כל יום! והגמרא בכלל לא הזכירה את זה אפילו ברמז. מה הגמרא כן מזכירה? אתה יודע, רבי שמעון הוא מתרץ עשרים וארבעה תירוצים על קושיה אחת. איי איי איי איי איי.

היסוד הגדול - אם אתה לומד תורה או לא לומד

אנחנו נמצאים לפני חג מתן תורה. רבי שמעון בא להגיד לך, אתה יכול לזכות לגילוי אליהו הנביא, אתה יכול לדבר עם מלך המשיח, אתה יכול לעשות ניסים ונפלאות, להחיות מתים. תגיד לי, אתה לומד או לא לומד? אם אתה שקוע בלימוד, זה רבי שמעון. אם אתה לא שקוע בלימוד, תהיה מי שתהיה, אתה לא שווה כלום.

התורה באה ללמד אותך פה את היסוד הזה. תדע לך שהיסוד הגדול ביותר בעולם, אם אתה לומד תורה או לא לומד תורה, שאר הדברים זה נחמד שיהיה, אבל מזה חז"ל מעולם לא התרגשו. הדבר היחיד שחז"ל מתרגשים, אם אתה שקוע בלימוד או לא שקוע בלימוד.

החפץ חיים - בלי תורה הכל בוץ

ולכן כותב רבי אלחנן וסרמן, שמעתי ממורי ורבי החפץ חיים, שכל המצוות כולם בלי התורה, הכל בוץ. רק כשאתה לומד תורה, אתה פתאום מחיה את התפילין שלך. השבת שלך מתחילה להתעורר. התקיעת שופר גודלת, הסוכה, פסח, מצות, הכל מתחיל מלימוד תורה. בלי לימוד תורה אין שום דבר.

ולכן חז"ל באו להגיד, אתה יודע מי זה רבי שמעון? זה מי שידוע ללמוד בעיון עמוק, ולומד עוד מהלך בסוגיה ועוד מהלך. זה רבי שמעון האמיתי.

נפש החיים - הדביקות שבלמוד

כותב בנפש החיים (שער ד' פרק ו'), הבאתי לכם לקרוא את זה שתאמינו שזה כתוב: "הדרך האמיתי אשר בזה בחור השם יתברך, שבכל עת שיכון האדם עצמו ללמוד, ראוי לו להתיישב קודם שיתחיל, על כל פנים זמן מועט בירת השם טהורה בטהרת הלב, להתודות על חטאתו מעומקא דליבא, כדי שתהיה תורתו קדושה וטהורה. ויכוין להתדבק בלימודו בו בתורה בו בקדוש ברוך הוא".

ושם בפרק י' כותב: "אבל בשעת העסק והעיון בתורה, ודאי שאין צריך אז לעניין הדבקות כלל". למה לא? "שבועסק והעיון בתורה לבד, הוא דבוק ברצונו ודיבורו יתברך, והוא יתברך ורצונו ודיבורו חד". ברגע שאתה לומד בתורה, אתה פשוט דבוק בקדוש ברוך הוא. אין מעלה יותר גדולה. אתה תניח תפילין רש"י, רבנו תם, שימושא רבה, בבת אחת, אין דביקות בקדוש ברוך הוא. הדבר היחיד שבו אדם דבק בקדוש ברוך הוא, זה רק שהוא זוכה ללמוד תורה.

הרב שך - אין תחליף ללימוד תורה

היה צדיק אחד גדול, ענק. שניסים ונפלאות התהלכו אצלו בצורה מדהימה

ביותר. אתם מכירים אותו. משהו מבהיל מאוד. ואף על פי כן, כשהלכו לרב שך לשאול אותו האם ללכת להתברך אצלו, הרב שך אמר לא ללכת אליו. למה? כי הוא לא לומד תורה.

עכשיו, אני אומר לכם, זה בן אדם שהפך את העולם, באמת, משהו ברמה. ניסים, מה שראו אצל בבא סאלי ראו אצלו. לא משהו בדיעבד. אבל הוא לא לומד תורה. אתה יכול לעשות ניסים ונפלאות, אתה יכול לקבל גילוי אליהו הנביא, הא"ב שלנו, שב תלמד תורה. אין יותר גבוה מזה.

התביעה הגדולה על ביטול תורה

התביעה על בן אדם שהוא לא לומד תורה, זה תביעה הכי קשה שיש למעלה. ולכן כותב רבי איסר זלמן מלצר (כמדומני, ואולי זה רבי יצחק בלזר) שלעתיד לבוא שבורא עולם מכניס אנשים לדין. לעני אומר לו: כלום עניי היית יותר מהלל? לעשירי: כלום עשירי היית יותר מרבי אלעזר בן חרסום? מביא את הרשע, תגיד לי למה אתה לא לומד תורה? מה הרשע עונה? "טרוד הייתי ביצרי".

איזה תשובה זאת? זה כמו איזה רב מגיע לישיבה, ושואל את אחד הבחורים: "תגיד לי, איפה היית בשיעור?" "כבוד הרב, פתחו ליד הישיבה מכולת, ואני מתכנן לגנוב שמה. תראה, לגנוב זה לא צחוק, צריך מאמץ, צריך לחשוב איך שלא יתפסו אותך. מה אתה חושב, שאני יכול להיות גם בשיעור וגם להיות גנב? זה לא הולך ביחד. אז אני לוקח לי זמן עד שאני התיישבתי ותכננתי איך לגנוב. אז אני לא יכול לבוא לשיעור." בחור כזה, היה עדיף שתשתוק!

אותו רשע מה אומר - טרוד הייתי ביצרי. מרוב שהתביעה למעלה בשמיים כזאת קשה, על זה שבן אדם לא זוכה ללמוד תורה, לכן הבן אדם מנסה לתרץ את כל התירוצים שבעולם. גם תירוצים הכי לא נורמליים, למה? כי התביעה כזאת היא גדולה, הכי קשה שיכולה להיות.

לקראת מתן תורה - הזמן להתחזק

עוד פחות משבועיים יש לנו יום מתן תורה. כתב הרב בידרמן, חז"ל אומרים ביום שישי תצום, למה? כדי שבשבת תאכל בתאבון. בערב חג סוכות אל תישן צהריים, למה? כדי שתלך לישון בסוכה בתאבון.

אז מה הבעיה? לפני מתן תורה, שבועיים לא נלמד כדי שכשנגיע למתן תורה נלמד בתיאבון. לא, בתורה זה לא עובד. ככל שאתה לא לומד, אתה מתרחק מהתורה. ולכן ככל שאתה יותר לומד, אתה יותר תאב לתורה. ולכן דווקא עכשיו זה הזמן שכל אחד יראה באמת להתחזק. חיזוק על גבי חיזוק. תוסיף עוד, ואל תזלזל בשום חמש דקות של לימוד תורה. אתה יכול ללמוד עוד רגע, תלמד עוד רגע. אתה יכול עוד הלכה אחת, תלמד עוד הלכה אחת.

רב חיים עוזר - ניצול כל רגע

רבי חיים עוזר סיפר שיום אחד היה איזה משרה של איזה רבנות גדולה מאוד, והוא הלך כדי להציע את עצמו. לא רק הוא הלך, המון רבנים הלכו. בדרך כשהוא עצר באכסניה, הוא שאל את בעל האכסניה: "יש לך פה איזה ספר ללמוד?" הוא לא רצה לבטל רגע. האכסנאי חיפש ולא מצא כלום, חוץ מסידור. "סידור? גם טוב, תביא את הסידור." בסידור יש הלכות. וכך התחיל לעבור על ההלכות, חוזר, משנן את ההלכות.

כל הרבנים הגיעו לעיירה. זה היה יום שני הוציאו ספר תורה, נמצאה טעות בספר תורה. אמרו לכל הרבנים: "בכבוד, אתם פה עכשיו, רוצים להיות הרב הראשי, נכון? בכבוד. מה הפסק?" זה אמר ככה, זה אמר ככה. רבי חיים עוזר אמר: "ההלכה ככה וככה" והתברר שרבי חיים עוזר הוא היה הצודק.

אמר אותו אחד שהיה ממונה לבחור את הרב הראשי: "אלוקים כבר עשה מבחן לכולם פה, והיחיד שעבר את המבחן, זה רבי חיים עוזר. לכן הוא יהיה פה הרב הראשי".

אמר ר' חיים: "את ההלכה הזאת למדתי מהסידור. התברר שהדקות האלו שניצלתי אותם ללימוד תורה, זה מה שעמד לי להצלחה שלי".

סיפור האברך - איסוף כספים בחו"ל

סיפר איזה אברך אחד: יש לי מלא בנות בבית. חיתנתי כמה בנות, אבל לקראת הבנות האחרונות כבר לא היה מאיפה לקחת הלוואות. הכל עמוס מהחובות הקודמים. מישהו הציע לי, תיסע לחוץ לארץ, תאסוף כספים. באמריקה הכסף גדל על העצים, אמרתי לו שאני לא יודע איך אוספים. אמר לי הבן אדם, יעזרו לך שמה. תיסע. וכך הוא החליט לטוס.

לפני שהוא טס, אמר: אני אתיעץ עם הרב שטיינמן. אמר לו הרב שטיינמן: תראה, לא בטוח שתהיה הצלחה, אבל אם אתה נוסע, יש תנאים לנטיעה. דבר

התחיל לרוץ. אני רץ אחרי. ואיך שהם נפגשו, הם התחבקו, התנשקו, והתחילו לבכות. אני אמרתי לעצמי, מה יש פה משהו?

קיצור, אחרי שנגעו, אומר לי הבן אדם, תשמע, זה החתן שלי [הראשון, עם הכלב], אני חמיו. תראה, אני גדלתי בבני ברק. בבני ברק אין כלבים. למה? כי או ילדים או כלבים. זה לא הולך ביחד. אי אפשר גם כלבים וגם ילדים. הבעיה שהחתן שלי גר בתל אביב. שם בתל אביב אפשר להסתדר גם כלבים וגם ילדים.

אנחנו עושים עסקים ביחד, הכל היה בסדר. הבעיה שנוולדו לו ילדים והוא קנה כלב. אני אמרתי לו, אדוני, אין כלב בבית. או ילדים או כלבים. אמר לי החתן, תשמע, זה כלב מאולף, זה לא כלב רגיל. לא מעניין אותי איזה כלב זה, אין כלבים. קיצור, אנחנו שלוש שנים ברוגו, לא מדברים אחד עם השני, אין בינינו עסקים, אין כלום.

עכשיו שאתה באת, ואתה אמרת שלא יגדל אדם כלב רע, אבל כלב טוב מותר לגדל, השכנת בינינו שלום. תודה רבה.

הישועה הגדולה

אז תראה, כמה אתה צריך לחתונה? אמרתי לו כל מה שאני צריך, והוא אמר לי, טוב, החתונה סגור הסיפור הכל עלינו. בנוסף, אני אתן לך שמונה עשר אלף דולר, והחתן שלי גם יתן לך גם עוד שמונה עשר אלף דולר. זה יתן לזוג שיהיה להם קצת כסף להתחיל לקנות דירה.

הרב שטיינמן – זה בזכות התורה

חזרתי הביתה כמו מלך. אבל לפני שהגעתי הביתה, נסעתי לרב שטיינמן. אמרתי לו, הרב, תודה רבה על העצה שנתת לי להגיד תודה רבה על כל שקל. אומר לו הרב שטיינמן, להגיד 'תודה' זה מצד חובת הכרת הטוב, אבל הישועה שלך זה התורה שלמדת באותו יום. שהיה לך קביעות ללמוד כל יום ולא פספסת גם שהיית במצב כזה ירוד ואין לך כסף. למדת – בורא עולם גלגל שבאותו יום תלמד את הסוגיה הזאת. וברגעים אלו שלמדת, התורה הזאת זיכתה אותך לכל הישועות שיש. רק לימוד תורה שכן אדם לומד, זה מביא לו את כל הישועות.

רב כהנא ורבי עקיבא – הצ'ק של אליהו הנביא

אני מסיים. הגמרא במסכת קידושין (מ) מספרת שרב כהנא היה מוכר כל מיני דברים של עניי נשים. ויום אחד קראה לו איזה מטרונית אחת שיעלה אליה הביתה. ורב כהנא עמד בניסיון, עלה לגג, וקפץ.

אליהו הנביא עף ממרחק של ארבע מאות פרסה, ותפס את רב כהנא באוויר. אומר לו: מה זה? הטרחת אותי, הייתי באיזה ברית, והייתי צריך לצאת מיד בשביל לתפוס אותך באוויר. אמר לו: מה אתה רוצה שאני אעשה? אני עני, איך אני אתפרנס? אז אני מוכר כל מיני דברים, אחרת ממה אני אתפרנס?

אליהו הנביא הוציא צ'ק [בגמ' – שיפא דדינרי – סל מלא דינרים], ונתן לו, ואמר לו: "שב תלמד".

יש סיפור דומה, בגמ' במסכת נדרים (ג) שרבי עקיבא התחתן עם רחל. בוקר אחד הם קמים, רחל אומרת לו: די, כמה אפשר לסבול בעולם הזה. מה זה הקש הזה? אנחנו חיים ככה בקש, אין לנו כלום. עוד הם מדברים, דפיקות בדלת. מי זה היה? אליהו הנביא. אליהו הנביא התחפש לעני, ואמר להם: נולד לי אתמול תינוק, אין לי אפילו לשים קש. יש לכם איזה מאתיים גרם של קש? אני אשים את התינוק שלי. והם נתנו לו קש. אמר רבי עקיבא לאשתו: ראית? המצב שלנו ברוך ה' מצב טוב, הבן אדם, אפילו קש אין לו.

למה לא נתן צ'ק לרבי עקיבא?

אני לא מבין. אם אליהו הנביא מחלק צ'קים, למה הוא לא הביא לרבי עקיבא צ'ק? לא רק שהוא לא הביא לו צ'ק, גם לקח לו קש עוד. למה לרב כהנא נתן לו צ'קים, ולרבי עקיבא לא נתן?

איי איי איי. רב כהנא כבר היה רב כהנא. עם צ'ק, בלי צ'ק, הוא יישב ילמד. רבי עקיבא באותו זמן הוא היה עקיבא. ולכן אם יתן לו צ'ק, נגמר רבי עקיבא. רבי עקיבא כבר לא יצא מזה.

העמל בתורה – שיא הדביקות

דווקא הזמנים האלו שכן אדם חס לו וקר לו, והוא רעב, והוא בא לכולל, והוא עייף, והוא לא אכל ארוחת בוקר, נראה לך שזה הזמנים שעדיף רק שיחלפו, רק שיחלפו, שיעבור, יהיה הכי טוב. זה בדיוק הפוך. זה הזמנים עם הכי עלייה שאתה יכול לצמוח. שיא העלייה שאתה יכול לצמוח, זה בזמנים הקשים האלו.

אתה חושב שאם יהיה לך צ'ק הכל יסתדר... תדע, לא ייצא מזה כלום. אבל ככל שתעמול בתורה, ככל שתשקיע, שיא הדבקות בקדוש ברוך הוא, זה רק שכן אדם זוכה ללמוד תורה.

והשם יעזרנו על דבר כבוד שמו, אמן ואמן.

ראשון, אתה חייב שיהיה לך כל יום קביעות של תורה לפחות שעה, אתה לא מבטל את זה לעולם. דבר שני, כל דולר שיתנו לך, תגיד תודה מכל הלב.

הבן אדם טס לחוץ לארץ. מספר: שלושה שבועות, אין, לא אספתי אפילו חצי כרטיס. מה אני אעשה עכשיו? אני עוד כמה ימים צריך לחזור בחזרה לארץ. איך אני אחזור? אישתי תגיד לי, אתה חודש בחוץ לארץ, מה הבאת? אם היית עושה פה בישראל בשנורר הייתה מקבל יותר כסף. מה אני אעשה? מה אני אגיד לה?

המפגש עם היהודי והשכונה העשירה

בצר לי, פגשתי איזה יהודי אחד. סיפרתי לו את כל מה שיש לי בלב. אמרתי לו, תשמע, ככה וככה הסיפור. הוא נתן לי שמונה עשרה דולר. ואמר לי, תראה, אתה באת פה לשכונה של תפרנים, סע לשכונה פלונית, שמה זה השכונה של המיליונרים, אולי שמה יעזרו לך.

טוב, לקחתי אוטובוס, נסעתי למקום. שמה באמת, וואו, איזה טירות יש שמה! לוחץ באינטרקום, אף אחד אפילו לא סופר אותך. לוחץ... "אין קול ואין עונה". לוחץ עוד אחד, עוד טירה ועוד טירה, אין. באחת הטיירות לחצתי, מישהו ענה. הדלת נפתחת, הוא אמר, תיכנס. תיכנס.

הכלב והדולר

איך שנכנסתי, קיבל את פניי איזה כלב. אוהו, משהו משהו! אני, כל עוד נפשי בי, ברחתי. הבן אדם צועק לי, מה אתה בורח? זה כלב מאולף, לא עושה כלום, תיכנס. אמרתי, טוב, היחיד שפתח לי פה, זה הוא. נכנסתי, והכלב מלווה אותי שאני לא אברח. לקח אותי, הגעתי למקום. מה אני אגיד לך, סלון שלוש מאות מטר.

הבן אדם יושב שם בסוף, הוא אומר לי, נו, למה באת לפה? אמרתי לו, תראה, אני מחתן את הבנות שלי ואני נתקעת. אין לי כסף לחתן את הבנות.

אמר לי הבן אדם: "מה אני אשם שיש לך בנות? אני לא מבין אותך. באת לפה כדי לספר לי שיש לך בנות? אני לא מבין אותך. אני אשם, שאתה אמור לחתן אותן?"

שתקתי. אמרתי צודק, באמת הוא לא אשם. מה אני אגיד לו שהוא אשם? מה אני אגיד לו... שתקתי.

הגביר ההוא, הכניס את היד לכיס, לקח דולר אחד, זרק אותו על הרצפה, ואומר, ג'וג'. הגיע הכלב, לקח את הדולר, והתקרב עד אליי, ועם הפה שלו הגיש לי את הדולר. הגביר אמר לי, אתה יכול ללכת. אני הרגשתי איזה ביוזין! לא מספיק דולר אחד, זרק אותו על הרצפה, ומי הביא לי את זה? הכלב.

החידוש בהלכה – כלב טוב

עכשיו נזכרתי מה שאמר לי הרב שטיינמן, על כל דולר תגיד תודה מכל הלב. אמרתי לגביר: אתה יודע, היום למדתי בגמרא, אסור לאדם לגדל כלב רע. וחשבתי לעצמי, מה זה כלב רע? וכי יש כלב טוב? אסור לגדל כלב, לא משנה איזה כלב. כולם כלבים. פתאום אני רואה את הכלב שלך. תשמע, זה כלב טוב! זה כלב שעושה שליחות לדבר מצווה, הוא גם שותף במצוות צדקה. תשמע, כזה כלב חז"ל לא התכוונו עליו. זה כלב טוב.

הוא אומר לי, וואי, תודה רבה, באמת אתה בטוח? אמרתי לו, בטוח. אז תעשה טובה, תצא מהבית שלי, תעבור את הכביש שמה, אתה תראה שם איזה טירה ירוקה, תדפוק לו בדלת, תגיד לו את החידוש שאמרת לי פה עכשיו.

השלום בין החותן לחתן

אמרתי, בסדר, מי יודע, אולי יצא איזה משהו מזה. הלכתי, חציתי את הכביש, ראיתי טירה ירוקה, לחצתי באינטרקום. הבן אדם פתח את הדלת, אמר לי, מה אתה צריך? אמרתי לו, אני מחתן ילדים, אני צריך כסף. אומר לי, טוב, אני אתן לך כמה דולרים. אמרתי לו, תשמע שנייה, לפני שאתה נותן, יש לי דבר תורה להגיד לך. הוא אמר: "בכבוד, מה הדבר תורה?"

אמרתי לו: חז"ל אומרים שאסור לאדם לגדל כלב רע. מה זה כלב רע? יש כלב רע, יש כלב טוב. כלב טוב מותר לגדל. מה זה כלב טוב? כלב מאולף שגם עושה מצוות. וסיפרתי לו מה שהיה לי עם הכלב.

הוא התרגש, ושאל אותי: אתה בטוח מה שאתה אומר? אומר לו, כן. התרגש הבן אדם. תעשה טובה, תלך לבן אדם ששלח אותך, תגיד לו שיבוא לפה.

אמרתי לעצמי, אוהו, עכשיו אני אלך להוא, והוא יחזיר אותי לפה, בסוף מכל ההליכות אני אגיע לארץ ישראל ברגל.

קיצור, הלכתי אליו, אמרתי לו, הייתי אצל הבן אדם ההוא, הוא קורא לך, הוא רוצה שתבוא אליו. אתה בטוח או לא? אומר לו, כן, בטוח, רוצה שתבוא אליו. הבן אדם חיפש נעליים, לא מצא נעליים, שם נעלי בית, כל עוד נפשו בו,